

ASTRID HARREWIJN

DRIE VRIENDEN, EEN HUIS
(en een klusjesman)

roman

ISBN 978-90-225-7617-5
ISBN 978-94-023-0569-2 (e-boek)
NUR 301

Omslagontwerp en -illustratie: Rob Krikke | Baqur en DPS Design
& Prepress Studio
Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2016 Astrid Harrewijn en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam
Deze uitgave kwam mede tot stand door bemiddeling van Het kantoortje
van Remco, literair agent te Amsterdam.

Ik beschouw het als een eer als de lezer zich herkent in de personages uit
mijn boek. Maar op Vincent van Gogh na zijn ze allemaal ontsproten aan
mijn fantasie. Puur toeval dus als je denkt: hé, dat ben ik!

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van
druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder vooraf-
gaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Wim; je zal maar met een schrijfster getrouwd zijn

1

Mam wordt dus zesenzestig! Groet pap

Ik staar enige tijd naar het bericht dat op het scherm van mijn iPhone is verschenen.

Het dwingende uitroepteken vind ik verontrustend en ik vraag me af wat de diepere betekenis van het woordje ‘dus’ is. Als ik mijn telefoon aan de kant schuif, verschijnt het bericht nog een keer. Mijn vader verzendt zijn berichten altijd twee keer. Ik heb geen idee waarom hij dat doet.

In gedachten verzonken tik ik met mijn pen op tafel. Tim kijkt geïrriteerd op, ondertussen aan zijn kin krabbend. Mijn kamergenoot heeft weinig haarzakjes, maar dat weerhoudt hem er niet van om zijn baard te laten groeien. Het donsje bevindt zich in de jeukende vlasfase waar een rode uitslag doorheen schemert. Drie dagen per week, op maandag, dinsdag en donderdag, zit deze jonge wetenschapper tegenover me in mijn kamer in het Van Gogh Museum. Hij doet onderzoek naar het kleurgebruik in het latere werk van Vincent van Gogh.

‘Niet krabben, daar wordt het alleen maar erger van. En twee keer per dag deppen met lotion. Dat wil ook nog wel eens helpen.’

‘Sinds wanneer heb jij verstand van baardgroei?’

Ik vraag me af of ik hem de gruwelijke details van de *brazilian wax* moet uitleggen, besluit het niet te doen en haal slechts mijn schouders op.

Hij kijkt me aan, zijn handen stevig in elkaar geklemd om te voorkomen dat hij zijn kin weer aanvalt. ‘Als je straks om de hoek een broodje gaat halen, wil je er dan ook eentje voor mij meenemen?’

‘Ik ga zo lunchen met mijn zusje. Heb ik je wel eens over Kiki verteld?’

Tim schudt zijn hoofd, zijn hand gaat weer naar zijn kin.

‘Afblijven!’ roep ik. ‘Ze woont in Amerika en we zien elkaar veel te weinig. Ik heb om half een met haar afgesproken bij het Cobra Café.’

Tim werpt een blik op de klok aan de muur en zegt: ‘Dan moet je zo gaan.’

‘Ik ga een kwartiertje later. Mijn zusje komt altijd te laat, waardoor het lijkt alsof ik altijd te vroeg ben. Gek, hè, maar daar stoorde ik me vroeger al aan. Alsof ik heel punctueel in het leven sta en zij er wat losjes doorheen fladdert.’ Ik zwijg even en vraag me af wat hij denkt. ‘Nu denk jij natuurlijk dat we issues hebben, omdat zusjes altijd issues hebben, maar dat is niet zo.’

Hij frons zijn wenkbrauwen, schuift zijn handen onder zijn billen en vraagt: ‘Moet die lotion nog van een bepaald merk zijn?’

Uiteindelijk ben ik om kwart voor een bij het Cobra Café. Ik kijk rond. Een ouder echtpaar, twee studentes, een man alleen, maar geen Kiki. Meer dan de helft van de tafeltjes is nog vrij, ik ga uiteindelijk bij het raam zitten en onderdruk de neiging om op mijn horloge te kijken. Niet veel later zwaait de deur van de brasserie open en stapt een lange, slanke vrouw met een vuurrode bos krul-

lend haar zelfverzekerd binnen. Haar blik dwaalt kort rond waarna ze in een rechte lijn naar me toe loopt. Iedereen kijkt op. De man die alleen aan een tafeltje zit, verdraait bijna zijn nek om de wiegende gang van mijn zusje nog wat beter te kunnen bekijken. Met haar grote tas zwaait ze bijna een paar glazen van een tafel, maar niemand wordt boos. Dat is een van de vele talenten van Kiki. Het is onmogelijk om kwaad op haar te worden.

‘Sorry, de tram! Een auto met pech. En je mag die tram niet uit, hè. Je moet blijven zitten tot je bij de halte bent. Die was tien meter verderop. Zo’n hekel aan de tram.’ Verontwaardigd heft ze haar handen in de lucht.

Ze geeft me een vluchtige kus op mijn wang, gaat zitten, schudt haar haren nog eens naar achteren, waarbij ze de kale man die achter haar zit kortstondig een weelderige rode pruik bezorgt, roept vervolgens een ober en bestelt twee witte wijn.

‘Of had je iets sterkers gewild?’ Ze geeft me niet de gelegenheid om te antwoorden en zegt in één adem door: ‘Waarom word jij niet oud? Hoe doe je dat?’

‘We schelen maar zes jaar, Kiki. Dat is geen generatiekloof.’

‘Hoe gaat het met je?’

‘Ik mag niet mopperen...’

‘Nou ben je net mam. Die zegt ook altijd dat ze niet mag mopperen, maar gaat dan vervolgens een half uur lang over van alles en nog wat zitten zeuren. Jij hebt trouwens dezelfde huid als zij. Een dikke huid. Die blijft op de een of andere manier strak. Zie je die lijntjes hier bij mijn ogen, die zitten er sinds een paar maanden. Denk je dat ik vroeg ga rimpelen?’

Ik hoef gelukkig geen antwoord te geven, want de ober komt eraan met de wijn. Als hij de glazen op tafel zet, hoort Kiki hem uitgebreid uit over het assortiment snacks en bestelt uiteindelijk een portie bitterballen.

‘Er gaat niets boven de Nederlandse bitterbal, wist je dat? Weet je wat er gebeurt als ik straks weer thuis ben? Dan word ik be-

sprongen door de Dutchies. Of ik drop bij me heb, gedroogde boe-
renkool, stroopwafels, haring. Wat denken ze nou? Dat ik acht uur
in een vliegtuig ga zitten met drie nieuwe haringen in mijn hand-
bagage?’

‘Dutchies?’

‘Een clubje Nederlandse vrienden. Als je in het buitenland woont
kun je zo verlangen naar een bitterbal of een rauw visje. Maar het
is zinloos. Al zou je een haring mee kunnen smokkelen in je beha,
het smaakt toch nergens naar op een bankje in Central Park. Je
moet het hier eten, en dan nog het liefst bij zo’n echte Amster-
damse haringkar.’

‘Waarom ben je eigenlijk in Nederland?’ vraag ik.

‘O, dat is een heel verhaal.’

Ze wil er net goed voor gaan zitten als haar mobiel begint te
rinkelen. Verontschuldigend trekt ze haar schouders op. ‘Deze
moet ik opnemen.’ En ze loopt al pratend naar de uitgang.

Ik kijk haar na. Zes jaar schelen we. Het lijkt niet veel, maar ooit
was het een wereld van verschil. Tussen mij en Kiki zaten drie mis-
kramen en een hoop verdriet. Toen ik bijna klaar was met de basis-
school, kwam zij net de eerste klas binnenhuppelen. Een jurkje van
kant, twee lange, rode vlechten. Toen ik eindexamen deed, stond
zij in een nieuwe spijkerbroek met grote ogen klein te zijn op dat
immense schoolplein.

Zes jaar verschil. Te veel om lief en leed met elkaar te delen.
Mam had het graag anders gezien. Iets wat ze niet nalaat elke keer
te benoemen.

‘Waar was ik gebleven?’ Kiki ploft neer op de stoel. ‘Trouwens,
nog even, heb jij dat berichtje van pap ook gehad?’

‘Dat mam dus zesenzestig wordt?’

‘Ja, dat. Ze zal het wel uitbundig vieren, denk je niet? Ze viert de
dubbele getallen toch altijd groots? Dus de tweeëntwintigste...’ Ze
pakt haar mobiel om de datum vast te leggen.

‘De drieëntwintigste, toch? Of ben ik nou in de war?’

‘Nee, je hebt gelijk. Dat is nou jammer! Dan zit ik in Parijs en daarna vlieg ik weer door naar...’ Ze maakt haar zin niet af want we krijgen allebei tegelijkertijd een bericht binnen.

Maar we vieren het niet! Groet pap

Verbaasd kijken we elkaar aan.

‘Ik bel hem vanavond wel even. Maar vertel,’ zeg ik, ‘waarom ben je in Nederland?’

‘Wil je de korte...’

‘Doe maar de lange versie.’

‘Oké, toen ik anderhalf jaar geleden mijn baan kwijtraakte bij die filmproducent in LA zat ik er even helemaal doorheen. Je moet wel werk hebben in dat glitterwereldje anders heb je daar geen leven. Ik ben toen naar New York gegaan omdat ik via via had gehoord dat Jeff Koons een assistente van een assistente van een assistente zocht. Dat leek me wel wat.’ Kiki lacht spottend. ‘Het was natuurlijk niks, maar wel een mond vol. Dus ik ben gegaan en werd aangenomen.’

‘Hebben we het hier over dé Koons?’ Hoe is het in godsnaam mogelijk dat Kiki van de Broek, geboren in Itteren bij Maastricht, afgestudeerd in helemaal niets, vanuit LA naar New York vliegt om daar aangenomen te worden als Jeff Koons’ assistente tot de derde macht?

‘Een kutbaan, Noor, dat wil je niet weten. Ik heb je er niets over verteld omdat ik me echt kapot schaamde. Ik was de laagste in de pikorde. Mijn werkzaamheden bestonden uit iets met een bezem. Koons was bezig met een nieuw project en daar deed hij heel ingewikkeld en geheimzinnig over. Mijn contract staat bomvol met artikelen over zwijgplicht en als ik me daar niet aan houd, mag hij me volgens de kleine lettertjes in beton gieten, met goudkleurige stickers beplakken en in het MoMA zetten. Ik was nog geen week in dienst of ik kwam al te laat, verdwaalde in dat immense pand

met tientallen deuren die allemaal op elkaar lijken, en liep zo het heiligdom van Koons binnen. En daar stond meneer midden in zijn atelier, bezig met zijn geheime project. Het bestond uit een hoop Madame Tussauds-achtige poppen die in een soort van orgie verwickeld waren. Dus ik kom binnen en hij roept: “*Who the fuck...*”, zijn hoofd helemaal rood van woede. Ik wijs op zijn project en zeg: “*Sex is sooooo overrated.*” Hij stampet op me af, ik schrik me de pleuris, en weet je wat hij doet?

Ik schud mijn hoofd, maar voel de hartjes op mijn armen recht-
overeind staan.

‘Hij omhelst me alsof ik zijn doodgewaande zusje ben. Ze moesten nog een naam verzinnen voor zijn nieuwe project. *Sex is sooooo overrated.* Hij vond het fantastisch. Sindsdien kan ik niet meer stuk bij Jeff.’

De ober zet de schaal met bitterballen op tafel en Kiki bestelt nog twee wijn, hoewel mijn glas nog halfvol is.

‘Maar goed, daar was ik dus mooi klaar mee, want hij gaf mij de verantwoordelijkheid om het project de musea binnen te krijgen. En daar ben ik het afgelopen jaar mee bezig geweest. Top secret natuurlijk, want nogal spraakmakend.’ Ze trekt haar ooglid veelbetekenend naar beneden.

‘Ja, Koons!’ zeg ik. ‘Dan krijg je dat. Hij zal eens niet spraakmakend bezig zijn. Die trakteert ons pas op een stilleven als hij koud en stijf in zijn kist ligt.’

Kiki buigt naar voren en kijkt me aan. ‘Kun je een geheim bewaren?’

Ik knik, maar zeg tegelijkertijd dat het misschien beter is om het niet te vertellen.

‘Ik heb keihard moeten werken om het eerste museum over de streep te trekken. Ze wilden natuurlijk allemaal, maar niet als koploper. Alles voor de kunst, maar de nieuwe rijken, je weet wel, de Chinezen en Russen, moeten wel de entreekaartjes blijven kopen. Ze zijn zo bang voor een schandaal. “Het is toch geen politiek sta-

tement, want daar leent ons museum zich niet voor,” zeiden ze allemaal. Je wilt niet weten hoeveel gesprekken ik heb gehad met die *art bitch* van het Stedelijk. Al dat arty-fartygedoe, maar als puntje bij paaltje komt...’

‘Je maakt me nieuwsgierig,’ zeg ik.

‘Het is geheim, Noor. Heel erg geheim.’ Plotseling heft ze haar arm in een sierlijke beweging boven haar hoofd, zegt ‘uk-uk’, en laat haar hand met een klap op de tafel vallen, waardoor er een bitterbal van het schaalpje rolt en op de grond valt. ‘Nu jij.’

‘Volgens mij zijn we hier te oud voor.’

‘Nu jij!’

Gelaten herhaal ik het ritueel, mompel zachtjes ‘uk-uk’, maar laat wel met een denderende klap mijn hand op de tafel neerkomen, waardoor een aantal mensen verstoord opkijkt.

Gerustgesteld door dit kinderlijke geheime verbond waar Kiki als achtjarige niet genoeg van kon krijgen, buigt ze opnieuw naar voren en fluistert: ‘De gangbang wordt uitgevoerd door dé wereldleiders. De elkaar neukende premiers worden gadeslagen door Chinese ballingen achter tralies, milieuactivisten, wereldverbeteraars, groenecologen, Mars-expeditieleden, noem maar op. De leider van het land waar de tentoonstelling is, doet niet mee maar kijkt toe. Zo blijft de gangbang continu in beweging. Echt weer typisch Koons. Zie je het voor je?’ Ze leunt achterover en kijkt me fronsend aan.

‘Het klinkt als een *art statement*. Alleen de begeleidende video-beelden ontbreken, maar dat is misschien maar goed ook.’

‘Inmiddels heb ik Londen, Parijs en Berlijn in de pocket. Amsterdam heeft de primeur. Stedelijk, *here I come!*’ Kiki lacht er vals bij alsof ze zich nu al verheugt op het spektakel dat deze tentoonstelling gaat geven. Ze steekt een bitterbal in haar mond, brandt haar tong, neemt een grote slok witte wijn en zegt: ‘Ik was gisteren trouwens nog even thuis voor een snelle koffie. Raar dat mam niets heeft gezegd over haar verjaardag, maar ze is echt not amused dat

je in Amsterdam bent gaan werken. Ze snapt gewoon niet wat je hebt met die man met zijn rossige haar en dat afgesneden oor.'

Ik wil antwoorden, maar haar mobiel geeft een helse pieptoon.
'Sorry, *selfie time*.'

Vol verbazing kijk ik toe hoe ze razendsnel haar haren modelleert, het glas wijn aan haar getuite lippen zet en een foto van zichzelf maakt.

'Doe ik elke dag om klokslag tien over een.'

'Maar waarom...'

'Waarom? Dat moet je je nooit afvragen, Noor. Waarom niet?'

Alsof er niets is gebeurd, gaat Kiki weer verder. 'Mam is helemaal vol van jullie plannen. Ze kan niet wachten. Ze is ervan overtuigd dat ze nog voor het einde van het jaar oma wordt. En dan word ik dus tante. Hoera!'

Ik neem een slok van mijn wijn en broed op een goed antwoord als ze verontschuldiging haar hand opsteekt. 'Wacht even, mailtje van de master *himself*. Moet ik meteen beantwoorden.'

Terwijl haar vingers vliegensvlug over het kleine toetsenbordje glijden, dwalen mijn gedachten af naar huis. Naar mijn moeder, die ik heel gelukkig ga maken met een bevruchte eikel. En anders Ewald wel. Mijn jeugdliefde. Op ons eindexamenfeest trok hij me het geschiedenislokaal in en fluisterde in mijn oor dat ik de liefde van zijn leven was. Ik was achttien. Ik had mijn eindexamen gehaald en ging naar Leiden om kunstgeschiedenis te studeren. Mijn leven moest nog beginnen, maar Ewald zei dat hij op me zou wachten. En dat deed hij, elk weekend. Na mijn studie ging ik terug naar Itteren, het dorp waar ik ben opgegroeid, het dorp waar Ewald het zo vreselijk naar zijn zin heeft en dat zo lekker op fietsafstand ligt van Maastricht, waar hij werkt als beleidsmedewerker. Op dinsdagavond voetbaltraining, op zaterdag samen boodschappen doen en op zondag rond een uurtje of vijf naar mijn ouders.

'Of ben je al zwanger?'

Die opmerking rukt me uit mijn gedachten. 'Ewald wil kinderen

en mam wil oma worden. Die twee hebben sinds een jaar een doel in hun leven en ik ben degene die dat moet verwezenlijken. Ik wil heus wel kinderen, maar nu nog niet. Ik zie mezelf nog niet als moeder, ik ben er nog niet aan toe. Het aanbod van het Van Gogh Museum om daar te komen werken kon ik gewoon niet weigeren. Het is in principe voor twee jaar en daarna kan ik weer terug naar het Bonnefanten. Wat is nou twee jaar? Maar Ewald was zo teleurgesteld dat ik bijna heb overwogen om het niet te doen.’ Ik zucht en kijk even naar buiten om mijn gedachten te ordenen. ‘Weet je, hij had het zich allemaal heel anders voorgesteld. Hij is toe aan een volgende stap in zijn leven. Een stap inclusief kinderen. Op zaterdagochtend langs de lijn om Ewald junior aan te moedigen en één keer in de twee weken als vrijwilliger achter de bar bij de voetbalvereniging. Ik heb hem moeten beloven dat ik over twee jaar voor een gezin ga. Voor de volle honderd procent. Hij hoopt natuurlijk dat ik heel snel zwanger word en eerder terugkom, maar dat gaat niet gebeuren, want ik slik nog steeds de pil. Alleen weet hij dat niet.’

‘Zo, dat is eh...’

Ik grijp de hand van Kiki vast. ‘Ik raak niet opgewonden van dat rossige type met zijn dramatische oor, maar ik ben wel afgestudeerd op die man. Een baan als conservator bij het Van Gogh Museum is een kans die ik nooit meer zal krijgen. Ewald wil papa worden en voor de rest van zijn leven in Itteren bij mijn ouders om de hoek blijven wonen, maar ik weet niet of ik dat wel wil.’

‘Wacht even, Noor, hier klopt iets niet. Jij was toch de ideale dochter?’

‘Het wordt tijd dat jij die rol een keertje overneemt.’

‘Strak plan. Met het project *Sex is sooooo overrated* kan ik thuis ongetwijfeld een hoop punten scoren.’

Een zachte *pling* doet ons allebei tegelijkertijd naar onze mobieltjes grijpen.

Maar we vieren het niet! Groet pap